

25sten September 1641, „als Kerckmeesters waren de heer Jan Dircksz. Versyden ende Claes Matelieff”. Het is bijgehouden tot 1683, dat wil zeggen, dat de aantekening der begrafenissen en der overdrachten van de graven in dit register niet verder gaat dan tot genoemd jaar. Vele graven verwisselden nog al eens van eigenaar, hetzij door vererving, door onderhandsche overdracht of ook wel door verkoop „bij publycke opveylyng”, van welke overgangen in het grafboek volgens bovengenoemd voorschrift steeds melding gemaakt werd. Het tweede grafboek, aangelegd waarschijnlijk bij den bouw van het zuiderpand, verschilt van het eerste alleen, doordat de overdrachten iets verder gaan; in her^t derde grafboek, dat aangelegd werd 28 Mei 1694, zijn aanvankelijk ook nog de dooden opgeteekend, die in de kerk begraven werden, maar weldra bepaalde men zich alleen tot het inschrijven van de overdrachten der graven. Het aantal hierin vermelde graven van het middel- en noorderpand is stationnair gebleven, 307, doch dat van het nieuwe zuiderpand is van 139 geklommen tot 175. Vele echter staan in blanco en behoorden aan de Kerk, te wier profijte zij verhuurd en verkocht werden.

Het laatste grafboek der Prinsenkerk, juister transportboek der graven genoemd, bestaande uit twee deelen, schijnt volledig bijgehouden tot de ingebruikneming der begraafplaats op Crooswijk en wijst dus aan, wie ca. 1832 als eigenaren der verschillende genummerde graven geboekt stonden.

Voor de meeste graven was dit de Kerk zelve, al waren nog eenige in particulier bezit. Van een groot aantal namelijk was de Kerk in den loop der tijden weder eigenares geworden door akte van koop of van cessie en transport; zelfs was een enkel graf aan haar „verlaaten”.

Door de ingebruikneming der begraafplaats had het eigendomsrecht op kerkgraven zijn practisch belang ver-

1683
5